

Nadere toelichting op het onderdeel “Financiering van een beheersbaar programma voor de waterkeringen” van het Bestuursakkoord Water

Inleiding

Dit is een gezamenlijk document van de Unie van Waterschappen en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu behorend bij het Bestuursakkoord Water. Doel is om nadere toelichting te geven over de afspraken uit het bestuursakkoord met betrekking tot de financiering van een beheersbaar programma voor de waterkeringen. Leidend zijn de afspraken zoals verwoord in het bestuursakkoord.

Toelichting op relevante passages van Bestuursakkoord Water

In het bestuursakkoord zijn afspraken gemaakt over de verdeling van verantwoordelijkheden en de financiering ten aanzien van de primaire waterkeringen. Het aanbod van de waterschappen uit 2009 (Stormbrief), de in het regeerakkoord overeengekomen decentralisatie en het advies van de Taskforce Ten Heuvelhof vormen daarvoor de basis.

Uitgangspunt bij de financiering van de primaire waterkeringen is dat rijkstaken waar mogelijk worden gedecentraliseerd. In het regeerakkoord is expliciet vermeld dat het rijk zijn taken op het gebied van aanleg en verbetering van primaire keringen die in beheer zijn bij de waterschappen, overdraagt aan de waterschappen. Hiermee wordt een perspectief neergezet waarin op den duur de aanleg, verbetering, beheer, onderhoud en financiering van de primaire waterkeringen die niet in beheer van het rijk zijn, geheel voor rekening komen van de waterschappen. In het bestuursakkoord wordt de stap gezet naar 50/50 financiering door rijk en waterschappen.

Daarbij is vastgelegd dat dit als volgt wordt ingevuld:

- De waterschappen dragen conform de spoedwet vanaf 2011 81 miljoen euro per jaar bij aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).
- Deze bijdrage van de waterschappen wordt conform het regeerakkoord aangevuld tot 131 miljoen euro in 2014 en vanaf 2015 181 miljoen euro per jaar. Deze middelen van de waterschappen kunnen worden ingezet voor zowel de maatregelen van HWBP 2 als een volgend HWBP voor zover het waterschapsprojecten betreft. De uitvoering van HWBP 2 heeft daarbij prioriteit.
- Ook het Rijk draagt met ingang van 2014 131 miljoen euro en met ingang van 2015 181 miljoen euro per jaar extra bij aan waterschapsprojecten van het HWBP.

Dit betekent dat, bovenop de reeds in de infrastructuurfondsbegroting beschikbare rijksmiddelen voor het HWBP 2 (inclusief de 81 miljoen euro ontvangsten uit de spoedwet periode 2011-2013), zowel het Rijk als de gezamenlijke waterschappen in de periode 2014 tot en met 2020 middels deze cofinancieringsconstructie elk in totaal 1217 miljoen euro bijdragen.

Toelichting op actuele financiële situatie HWBP 2

Onderstaande toelichting is gebaseerd op openbare gegevens en geeft een beeld van de actuele financiële situatie van het Tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma.

1. Wat is er nodig voor HWBP 2?

In de brief aan de Tweede Kamer van 2 juli 2010 (27625 nr. 167) is gemeld dat voor HWBP 2 wordt uitgegaan van een raming "die varieert van 2,8 tot 3,2 miljard euro" (pagina 4). Deze bedragen zijn gebaseerd op de reeks die is opgenomen in de VGR (VGR 2009) die bij deze brief aan de Tweede Kamer (bijlage 4) is meegezonden. In onderstaande tabel is de 85%-waarde¹ als uitgangspunt genomen. De scope van het programma bevat zowel versterkingsmaatregelen aan primaire waterkeringen in beheer bij de waterschappen als bij Rijkswaterstaat.

	Totaal	T/m 2010	2011- 2013	2014- 2020
Kostenraming HWBP 2 (brief 2 juli 2010)	3.194	651	1.403	1.140

2. Wat is er beschikbaar voor HWBP 2?

De middelen voor HWBP 2 staan op het Infrastructuurfonds, een onderdeel van de Rijksbegroting. In de Begroting 2011 van dit fonds (pagina 25) zijn de afspraken uit het Aanvullende Beleidsakkoord van het vorige kabinet (voorjaar 2009) verwerkt. Daartoe is het ontvangstenartikel opgehoogd met 81 miljoen euro per jaar, zijnde de bedragen van de waterschappen conform de Spoedwet. De ontvangsten zijn verwerkt in de tabel budgettaire gevolgen van beleid (Begroting 2011 Infrastructuurfonds, pagina 14).

	Totaal	T/m 2010	2011- 2013	2014- 2020
IF-begroting 2011 (Hoogwaterbeschermingsprogramma)	2.811	584	923	1.304
Ontvangsten (bijdragen waterschappen aan doelmatig waterbeheer)	-810		-243	-567
Exclusief ontvangsten	2.001	584	680	737

De laatste regel in de tabel laat de eigen middelen van het Rijk zien.

Onderdeel van het beschikbare budget voor het HWBP is een bedrag voor de versterking van de Afsluitdijk (ook afgekeurd in de Tweede Toetsing). Zoals op 17 november 2010 aan de Tweede kamer gemeld (32500 nr. 7) is hiervoor is een aparte reservering gemaakt.

	Totaal	T/m 2010	2011- 2013	2014- 2020
	2.001	584	680	737
Reservering ten behoeve van Afsluitdijk	-299		-27	-272
Resteert na aftrek Afsluitdijk	1.702	584	653	465

De kosten voor de versterking van de Afsluitdijk vallen niet onder de afspraken over cofinanciering uit het bestuursakkoord.

¹ Raming wordt met 85% zekerheid onderschreden ofwel met 15% zekerheid overschreden

3. Wat zijn de consequenties van het Regeerakkoord?

In het Regeerakkoord staat dat "de belegde ruimte in het Fonds Economische Structuurversterking (FES) van middelen op het gebied van Verkeer en Vervoer, Ruimtelijke Ordening, Milieu en Duurzaamheid en Kennis en Innovatie wordt overgeheveld naar het Infrastructuurfonds respectievelijke de departementale begrotingen." (pagina 16). Voor het HWBP betekent dit het volgende:

	Totaal	T/m 2010	2011-2013	2014-2020
	1.702	584	653	465
FES-toevoeging	56		56	
Resteert na FES-toevoeging	1.758	584	709	465

Verder heeft het kabinet in het Regeerakkoord aangegeven dat het met de betrokken overheden komt tot een doelmatiger waterbeheer. Daaraan gekoppeld is er een taakstelling ingeboekt: doordat waterschappen een aantal taken overnemen kunnen de uitgaven van het Rijk dalen. De waterschappen nemen deze kosten namelijk voor hun rekening. Dit wordt opgebracht door "de efficiencywinsten uit operatie Storm (eigen voorstel waterschappen)". (bijlage Regeerakkoord, pagina 1, 28b met toelichting op pagina 7). De taakstelling betreft € 50 miljoen in 2014 en € 100 miljoen structureel met ingang van 2015. Voor het HWBP betekent dit dat een bijdrage van € 650 miljoen (t/m 2020) vanuit de algemene middelen is vervangen door een bijdrage van de waterschappen.

	Totaal	T/m 2010	2011-2013	2014-2020
	1.758	584	709	465
Taakstelling Regeerakkoord 28b	-650			-650
Resteert na taakstelling Regeerakkoord	1.108	584	709	-185

De laatste regel in bovenstaande tabel laat de eigen middelen van het Rijk zien, na verwerking van de afspraken in het regeerakkoord.

4. Welke consequentie heeft de Spoedwet?

Eind 2010 is er een Spoedwet (Wijziging van de Waterwet en de Waterschapswet en intrekking van de wet van 18 december 1985, houdende enige voorzieningen ten behoeve van de inzet en bekostiging van muskusrattenvangers, tot regeling van de zorgplicht voor de muskusrattenbestrijding en van financiële bijdragen aan verbetering van primaire waterkeringen van de waterschappen) ingediend bij de Tweede Kamer die invulling geeft aan de afspraken in het Aanvullend Beleidsakkoord. Momenteel ligt de wet ter behandeling voor bij de Eerste Kamer. Conform deze wet dragen de waterschappen gezamenlijk in de periode 2011-2013 jaarlijks 81 miljoen euro bij aan het HWBP 2. Over de inzet van deze bijdrage na 2014 zijn in het bestuursakkoord separate afspraken vastgelegd (zie punt 5).

	Totaal	T/m 2010	2011-2013	2014-2020
	1.108	584	709	-185
Spoedwet 2011-2013	243		243	
Beschikbaar vóór afsluiten bestuursakkoord	1.351	584	952	-185

De laatste regel in bovenstaande tabel laat de eigen middelen van het Rijk zien voorafgaand aan ondertekening van het Bestuursakkoord Water.

5. Welke consequentie heeft het Bestuursakkoord Water?

In het bestuursakkoord is vastgelegd dat waterschappen met ingang van 2014 131 miljoen euro en met ingang van 2015 jaarlijks 181 miljoen euro bijdragen aan de kosten van de waterschapsprojecten. Het Rijk zal vanaf 2014 gelijke financiële bijdragen aan het HWBP leveren. Tot en met 2020 gaat dit in totaal om een bedrag van 2.434 miljoen euro.

	Totaal	2011-2013	2014-2020
Cofinanciering Waterschappen	1.217		1.217
Cofinanciering Rijk	1.217		1.217
Toevoeging conform bestuursakkoord	2.434		2.434

In het bestuursakkoord zijn de genoemde bedragen gebaseerd op het prijspeil 2010. Verder geldt dat bovengenoemde afspraken over de financiering in 2016 worden geëvalueerd. Hierbij zullen toekomstige ontwikkelingen worden betrokken.

6. Samenvatting

Deze nadere toelichting is bedoeld om de meest actuele financiële situatie van het HWBP (april 2011) en de consequenties van de afspraken uit het Bestuursakkoord Water uit te leggen, gebaseerd op openbare gegevens.

De geschetste actuele situatie laat zien dat door het ondertekenen van het bestuursakkoord er voldoende middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van HWBP 2. Tevens kan er een start gemaakt worden met een volgend HWBP.

Beschikbaar vóór afsluiten bestuursakkoord (punt 4)	1.351
Cofinanciering Rijk (punt 5)	1.217
Cofinanciering Waterschappen (punt 5)	1.217
Totaal beschikbaar met Bestuursakkoord Water	3.785
Kostenraming HWBP 2 (punt 1)	3.194
Indicatie restant ten behoeve van een volgend HWBP	591

7. Ondertekening

Met de ondertekening van deze nadere toelichting bevestigen betrokken partijen dat er een eenduidig en gedeeld beeld is over het onderdeel van het Bestuursakkoord Water dat betrekking heeft op de "Financiering van een beheersbaar programma voor de waterkeringen".

Voorzitter Unie van Waterschappen

Staatssecretaris van Infrastructuur
en Milieu

mr. Drs. P. C.G. Glas

Dhr. J. Atsma